

DOI: 10.46352/23036974.2024.167

UDK/UDC: 821.163.4(497.6).09 Sikirić Š.

821.163.4(497.6)-6

Naučna objava građe / Material publication

Primljen / Received: 25. 7. 2024.

Prihvaćen / Accepted: 4. 11. 2024.

AMER MASLO

AJDIN MUHEDINOVIĆ

PÉTER SELMECZI*

Pisma Šaćira Sikirića Ignazu Goldziheru

Apstrakt

U ovom prilogu predstavljeno je 18 pisama i jedna dopisnica koje je u periodu od 1916. do 1921. godine Šaćir Sikirić, bosanskohercegovački student, u Budimpešti slao svome mentoru i profesoru Ignazu Goldziheru. Pisma se čuvaju u Goldziherovoj bogatoj ostavštini pohranjenoj u Mađarskoj akademiji nauka (*Magyar Tudományos Akadémia*). U uvodnom dijelu priloga predstavljeni su podaci iz Sikirićeve biografije, dok glavninu rada predstavljaju spomenuta pisma. Ponuđena je signatura svakog od pisama, detaljan opis sadržaja na bosanskom jeziku i originalni tekst na mađarskom jeziku. U prilogu se nalaze digitalne preslike dva pisma.

Ključne riječi: Šaćir Sikirić, Ignaz Goldziher, pisma, orijentalne studije, Bosna i Hercegovina, Austro-Ugarska

Abstract

This paper presents 18 letters and one postcard that Šaćir Sikirić, a Bosnian-Herzegovinian student, sent to his mentor and professor Ignaz Goldziher in Budapest between 1916 and 1921. The letters are preserved in Goldziher's extensive legacy, housed at the Hungarian Academy of Sciences (*Magyar Tudományos Akadémia*). The introductory section of the paper provides biographical details about Sikirić, while the main part consists of the aforementioned letters. Each letter is offered with its signature, a detailed description of the content in Bosnian, and the original text in Hungarian. The appendix includes digital reproductions of two letters.

* Amer Maslo, Univerzitet u Sarajevu – Orijentalni institut, Zmaja od Bosne 8b, 71 000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina, e-mail adresa: amermaslo9@gmail.com

Ajdin Muhedinović, Univerzitet u Sarajevu – Institut za historiju, Podgaj 6, 71 000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina, e-mail adresa: muhedinovicajdin@gmail.com

Péter Selmeczi, Eötvös Loránd University, Egyetem tér 1-3, Budapest 1053, Mađarska, e-mail adresa: selempeter@gmail.com

Key words: Šaćir Sikirić, Ignaz Goldziher, letters, oriental studies, Bosnia and Herzegovina, Austria-Hungary

Uvod

O životu i radu Šaćira Sikirića nije pisano mnogo. Svega nekoliko tekstova donosi osnovne, u suštini manje ili više općepoznate informacije, o njegovom životu i radu.¹ Takvo stanje sa Sikirićevom biografijom odraz je, između ostaloga, nedostatka biografskih istraživanja u bosanskohercegovačkoj historiografiji, naročito kada je riječ o intelektualcima. Nešto bolje stanje jeste kada su u pitanju politički akteri koji su dobili određeni prostor i o kojima je nastalo nekoliko ozbiljnijih monografskih djela. Ovo je moguće smatrati direktnom posljedicom prije svega neinovativnosti u istraživačkom postupku koja dominira historiografijom u Bosni i Hercegovini, ali i objektivno teškim zadatkom kada je u pitanju prikupljanje podataka o životu i radu individua koje, kao akteri, nisu bili upletene u krupne političke događaje. Ipak, istraživanja koja bi ponudila dublje spoznaje i kritičke biografije ličnosti, koje su na neki način "outsajderi", dovela bi do toga da upravo kroz živote marginaliziranih pojedinaca propitujemo dominantni historijski narativ i zbog toga bi ih bilo jako bitno pokrenuti i unutar bosanskohercegovačke historiografije.²

Šaćir Sikirić je rođen 20. decembra 1893. godine u mjestu Oglavak nedaleko od Fojnice.³ Njegova porodica je bila duboko povezana sa mjestom Oglavak, odnosno sa tamošnjom tekijom čiji je osnivač i prvi šejh bio Abdurahman Sirri, predak Šaćira Sikirića.⁴ Nakon što je završio Gazi Husrev-begovu medresu i Šerijatsku sudačku školu u Sarajevu, na preporuku direktora Šerijatske sudačke škole Muhameda Emina Dizdara i tadašnjeg reisu-l-uleme Džemaludina Čauševića, Sikirić je svoje školovanje nastavio u Budimpešti, na *Eötvös Loránd* University (ELTE).⁵ Na samom ELTE-u u to je vrijeme postojala određena vrsta nepovjerenja prema studentima iz Bosne s obzirom na to da je bilo primjera u

¹ Vidjeti: M. H. 1966, 604-606; Grozdanić 1966–1967, 413–415; T(raljić) 1967, 545–548; Traljić 1976, 222–227; Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu 1980, 135–137; Bušatlić 2014, 13–24.

² Harders 2014, 49–56.

³ ELTE Levéltár. 8/1.3.80.

⁴ Sikirić 1940, 42–51; Čehajić 1986, 55–59.

⁵ Traljić 1976, 222–227; O Džemaludinu Čauševiću i stanju u Islamskoj zajednici u tom periodu pogledati: Jahić 2010, 13–48; Duranović 2010, 175–184; Buljina 2019.

k kojima su bosanskohercegovački studenti zloupotrebljavali gostoprimstvo Univerziteta.⁶ Iz jednog pisma čija je tematika bila Sikirićeva stipendija i njegov studij na ELTE-u moguće je saznati da je Géza Bartoniek, autor pisma, od profesora Ignaca Goldzihera i Gyule Németha dobio niz pohvala za mladog studenta Šaćira Sikirića i da su ga oni uvjerovali da će njegov studij biti izuzetno uspješan.⁷ S obzirom da je period Sikirićevog studiranja bio u vrijeme Prvog svjetskog rata on je nailazio na određene probleme i otežavajuće okolnosti. Prije svega Sikirić je morao regulirati svoj status, u čemu mu je potvrdama pomagao tadašnji reisu-l-ulema Čaušević koji mu je omogućio stipendiju i kreirao mu okolnosti koje su ga izdvajale iz obaveze za vojnu službu.⁸ Na Fakultetu humanističkih nauka ELTE Univerziteta⁹ u periodu od 1915. do 1919. uspješno je završio studij od ukupno sedam semestara.¹⁰ U dosadašnjoj literaturi postoji više datuma okončanja njegovog doktorskog studija u Budimpešti. Uvidom u matične knjige studenata na ELTE Univerzitetu može se utvrditi da je Šaćir Sikirić doktorsku titulu stekao 25. maja 1921. godine sa ocjenom *summa cum laude*.¹¹

Po povratku sa studija Šaćir Sikirić je počeo raditi kao profesor arapskog jezika u tada novoosnovanoj Šerijatskoj gimnaziji.¹² Pored toga bio je angažiran kao profesor i u Šerijatskoj sudačkoj školi čiji upravitelj je postao 1929. godine na prijedlog reisu-l-uleme Čauševića. U tom periodu predavao je i kao honorarni profesor u Gazi Husrev-begovoj medresi.¹³ Kako je Šerijatska sudačka škola vremenom prerasla u Višu islamsku šerijatsko-teološku školu i stekla gotovo rang univerziteta, te nakon smrti prvog rektora Muhameda Emina Dizdara, na

⁶ Garai 2019, 124.

⁷ Mednyánszky Dénes Könyvtár és Levéltár (MDKL), god. 1916, Pismo Géze Bartonieka udruženju "Julian Egyesülete" za finansiranje studija Šaćira Sikirića. Budimpešta, 30. juni 1916, Kut. 35, Šif. 32/1916, dokument 52.

⁸ GHB, AIZ, UM, 1918, Kut. 1, Šif. 57/1918.

⁹ Univerzitet Eötvös Loránd Tudományegyetem u vrijeme Sikirićeva studija nosio je naziv "Budapesti Tudományegyetem", odnosno Univerzitet u Budimpešti.

¹⁰ ELTE Levéltár. 8/I.3.80.

¹¹ ELTE Levéltár. 1/f-I.22.425. Sikirić je sa najvišim uspjehom izvršio obaveze iz semitske filologije kod profesora Ignaca Goldzihera, iz turske filologije kod profesora Gyule Németha, te hrvatsko-srpsku književnost kod profesora Rezső Szegedyja. ELTE Levéltár. 8/I.3.80; Određene radove prati pogrešan podatak o godini kada je Sikirić doktorirao, pa tako na nekim mjestima susrećemo 1923. godinu, a opet na drugim 1918. godinu. Vidjeti: Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu 1980; Bušatlić 2014, 15; Maslo 2022, 8.

¹² Traljić 1976, 223.

¹³ M. H. 1966, 605.

čelo ove institucije je 1939. godine došao upravo Šaćir Sikirić.¹⁴ Iako su mu profesorski poziv i naučni rad bile glavne preokupacije, Sikirić je uživao ugled i u Islamskoj zajednici. Prilikom izbora reisu-l-uleme Fehima ef. Spahe i sam Sikirić je bio jedan od kandidata. Sjednica izbornog tijela za novog reisu-l-ulemu koja je održana 20. 4. 1938. godine trebala je izabrati trojicu kandidata za najvišu poziciju u Islamskoj zajednici. Iako nije izabran u uži krug kandidata, Sikirić je bio jedan od 10 predloženih kandidata i dobio je ukupno tri glasa.¹⁵ Pored profesorskog zvanja i djelovanja koje je bilo osnova Sikirićevog rada, potrebno je ukazati i na to da je Sikirić bio izuzetno aktivan član muslimanske zajednice, prije svega kao dio grupe intelektualaca (Kasim Dobrača, Mehmed Handžić, Ibrahim Trebinjac i Mustafa Busuladžić) koja je bila okupljena oko društva El-Hidaje i predavala u muslimanskim obrazovnim institucijama.¹⁶ Pored toga, bio je angažiran i u muslimanskom humanitarnom društvu "Merhamet" u kojem je sredinom 1920-ih godina vršio funkciju sekretara društva.¹⁷ Nakon uspostave Nezavisne Države Hrvatske Sikirić je i dalje bio jednako angažiran u predstavljanju i aktivnostima Islamske zajednice.¹⁸ Svoju društvenu poziciju, ugled i angažman Šaćir Sikirić zadržao je i nakon Drugog svjetskog rata. Već 1945. godine on je sa grupom muslimanskih intelektualaca i kulturnih djelatnika učestvovao u organiziranju i kreiranju muslimanskog društva "Preporod". S tim u vezi, u više navrata bio je pozivan od strane Glavnog odbora muslimana Bosne i Hercegovine da se uključi u rad različitih odbora i plenuma.¹⁹ Još jedna važna stepenica u životu Šaćira Sikirića bilo je osnivanje Filozofskog fakulteta u Sarajevu na kojem je od samog osnivanja pa do penzioniranja radio kao profesor arapskog i perzijskog jezika.²⁰

Tokom studiranja u Budimpešti, perioda koji se nalazi u fokusu ovog priloga, Sikirićev mentor je bio Ignaz Goldziher (1850-1921), mađarski i jevrejski intelektualac, koji se smatra jednim od najznačajnijih istraživača modernih islamskih i

¹⁴ Bušatlić 2014, 18.

¹⁵ Jahić 2010, 548, 614.

¹⁶ Omerika 2014, 74.

¹⁷ Bavčić 2003, 46, 49.

¹⁸ Vidjeti: Hasanbegović 2001, 82; Bećirović 2012, 88.

¹⁹ Historijski arhiv Sarajevo (HAS), Glavni odbor muslimana za Bosnu i Hercegovinu (GOMBİH), kutija bez broja, 83-45. Pored Šaćira Sikirića u ovom odboru učestvovali su i: Mehaga Čomora predsjednik društva "Merhamet" u periodu Drugog svjetskog rata, Hamdija Kapidžić, Midhat Šamić, Hamza Humo, Šukrija Pandžo, Hasan Ljubunčić, Skender Kulenović, a ispred pripremnog odbora potpisivao se major Omer Gluhić. Naravno uz navedene prisustvovali su i svi važniji muslimani-komunisti poput Avde Hume, Pašage Mandžića, Osmana Karabegovića i dr.

²⁰ Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu 1980, 135-137.

orijentalnih studija u periodu u kojem je živio.²¹ Radio je kao profesor na Univerzitetu u Budimpešti. Goldziherova akademska interesovanja razvila su se od jevrejske religijske modernizacije do fokusiranja na arapsko-islamske teme.²² Iako je kao naučnik doživio slavu još za života, o čemu svjedoče mnogobrojne nagrade i priznanja koja je dobijao, članstva u društvima i akademijama²³ i recepcija njegovih radova, on u svojoj društvenoj zajednici ipak nije bio tako prihvaćen. Zbog pokušaja da reformira svoju religiju prema uzusima moderne nacionalne integracije u Mađarskoj bio je marginaliziran u jevrejskoj zajednici.²⁴ Također, u Mađarskoj često je bio suočen sa antisemitizmom, naročito u periodu Prvog svjetskog rata.²⁵ U čitavom njegovom radu vjerovatno je marginalnu ulogu imao zadatak koji je ovog svjetski poznatog naučnika povezao sa Bosnom i Hercegovinom. Kako je u sastavu Austro-Ugarske Monarhije od okupacije Bosne i Hercegovine 1878., a naročito nakon aneksije 1908., bilo oko pola miliona muslimanskog stanovništva ova država imala je obavezu da udovolji određenim potrebama tog dijela stanovništva. Goldziheru je dodjeljen zadatak da napiše povijest arapske književnosti. Kako sam navodi u svojim memoarima nakon sastanka sa Lajosem Thallóczyjem predloženo mu je da on napiše udžbenik za gimnazije u Bosni i Hercegovini. Goldziher je prihvatio ponudu od ministra Buriána, koji je bio njegov prijatelj iz djetinjstva, jer ju je smatrao "časnom",²⁶ S obzirom na to da je u nauci prihvaćeno mišljenje da su kolonijalne sile, kakva je bila Austro-Ugarska monarhija i njena uprava nad Bosnom i Hercegovinom, koristile obrazovanje i edukaciju kao jedan od glavnih alata za indoktrinaciju moglo bi se pretpostaviti da je i udžbenik kojeg je pisao Goldziher bio pisan u tom tonu i sa takvim sadržajem.²⁷

Nakon smrti Ignaza Goldzihera u njegovoj ostavštini pronađen je korpus od preko 13.000 pisama koje je tokom života ovaj profesor dobijao od oko 1.650

²¹ O Ignazu Goldziheru postoji brojna literatura, na ovom mjestu izdvajamo: Simon 1986; Jung 2013; Jung 2019.

²² Tamás 2023, 19.

²³ Jung 2013, 108.

²⁴ Jung 2013, 115.

²⁵ Tamás 2023, 238.

²⁶ Scheiber (ed.) 1978, 258.

²⁷ Katalin Franciska Rac u jednom svom radu o Goldziherovoj ulozi u mađarskoj kolonijalnoj politici je zaključila da Goldziher nije imao kolonijalni narativ niti je "uključio političke poruke mađarske vlade", a kao glavni razlog za to istakla je činjenicu da ne samo da od njega nije zahtjevano da djeluje propagandno već mu je ukazano na vjersku osjetljivost muslimana u Bosni, te da u skladu s tim treba da bude pažljiviji u onome što će pisati. Rac 2019, 95-96.

različitih osoba.²⁸ Na ovom mjestu je predstavljeno osamnaest pisama i jedna dopisnica koje je Šaćir Sikirić, student Ignaza Goldzihera, tokom šest godina studiranja, od 1916. godine do 1921. godine, slao svome mentoru u Budimpeštu. Pisma tematiziraju probleme sa kojima se susretao tokom školovanja u Budimpešti, literaturu koju je čitao i koju je dobio za zadatak da pročita, poslove koje je obavljao u Sarajevu, te općenite stvari iz njegove svakodnevnice. Pisma su prilikom priređivanja redana hronološki, s tim da je razglednica s čestitkom stavljena na posljednje mjesto. Napisana su na mađarskom jeziku. Za svako od pisama prvo je naznačena signatura, zatim slijedi opširan opis pisma (regesta) na bosanskom jeziku, te tekst pisma na mađarskom jeziku. Prilikom priređivanja teksta korišteni su sljedeći redaktorski znakovi:

[] – unutar zagrada, u kurzivu, nalaze se napomene priređivača

[] – unutar zagrada se nalaze slova koja nedostaju u pojedinim riječima

[] – unutar znakova se nalaze slova, riječi i znakovi koji su naknadno umetnuti ili su umetnuti ispod ili iznad riječi u originalu pisma

(?) – korišteno kod riječi koje su nečitko napisane i za koje priređivači nisu bili sigurni da su tačno pročitali

(!) – korišteno kod riječi kod kojih u tekstu pisma nije korišten ispravan oblik

>(…)< – korišteno na mjestima gdje su riječi ili slova prekrivena i pri tome nečitko napisana

Koliko nam je poznato, iako postoji brojna literatura koja tretira pisma koja su pristizala Ignazu Goldziheru,²⁹ pisma Šaćira Sikirića ranije nisu objavljena niti su korištena u naučnoj literaturi. Građa koja se nalazi u nastavku zasigurno može poslužiti kao vrijedan izvor u proučavanju različitih segmenata prošlosti historije perioda kojem pripada. U prilogu se nalaze i fotokopije dva pisma.

²⁸ Becker et L. 2024; Pisma se čuvaju u okviru Goldziherove ostavštine u Mađarskoj akademiji nauka (Magyar Tudományos Akadémia), a već neko vrijeme su digitalizirana i dostupna za korištenje putem interneta. Vidjeti: https://real-ms.mtak.hu/view/collection/Goldziher_bequest.html (pristupljeno: 1. jula 2024. godine).

²⁹ Vidjeti, između ostaloga: Simon 1986; Becker et al. 2024, 2.

I

Signatura:

Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ. Keleti Gyűjtemény (MTA KIK) GIL/39/08/06, Oglavak, 25. 06. 1916.

Pismo od 25. juna 1916. godine u kojem se Sikirić izvinio Goldziheru što mu nije pisao ranije i da se odmarao od teškog putovanja. Obavijestio ga je da čita literaturu na mađarskom i njemačkom jeziku koju je dobio po njegovom savjetu. Također, napisao mu je da svaki dan čita novine na mađarskom jezika i da se nada da neće zaboraviti mađarski jezik. Sikirić je naveo i da se ima dosta pisati o bosanskim dervišima, da planira čitati o tome, kao i posjetiti najznačajnije redove bosanskih derviša. Na kraju pisma pozdravlja profesora i njegovu suprugu.

Tekst pisma:

[Prva stranica]

Oglavak, 1916. júnus 25.

Méltóságos úr!

Először bocsánatot kérek, hogy eddig mindenféle akadály miatt méltóság[go] dnak nem tudtam írni. Ezentúl nagyon kellemetlen utazás után kellett volna pihennem. Most pedig olvasok magyar és német könyveket, amelyeket az Ön tanács[a] szerint magammal elvittem. Ezenkívül minden napon kapok magyar újságokat, és remélem, hogy nem fogok magyarból sokat elfelejteni.

Boszniai dervisekről sokat lehet írni, csak jövőre erről a tárgyról nekem kell sokat olvasni és esetleg leghíresebb boszniai dervis-klastromokat meglátogatni. Különben van nekem még sok időm arra és

[Druga stranica]

azt hiszem, hogy lesz jó alkalmam ezt a tárgyat mélyebben elismerni(!)³⁰.

Mély tisztelettel és szíves üdvözlettel Önnek és nagyságos asszonynak

[Potpis] Sikiric Sakir-jától

³⁰ U tekstu pisma iskorišten pogrešan izraz. Ispravna riječ *megismerni*.

II

Signatura:

Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ. Keleti Gyűjtemény (MTA KIK) GIL/39/08/07, Oglavak, 20. 07. 1916.

Pismo od 20. jula 1916. godine u kojem je Sikirić obavijestio Goldzihera da je dobio njegovo pismo, te da je s velikom radošću primio vijest da je njegov kolega g. Schreiber završio ispitne obaveze s dobrim rezultatom. Sikirić je napisao da se u njegovom fokusu trenutno nalazi Ramazan, ali i da čita "Tefsiri-Taberi" koji je našao u sarajevskoj biblioteci. Pismo završava pozdravom.

Tekst pisma:

Oglavak, 1916. július 20.

Méltóságos apám uram!

Néhány nappal ezelőtt nagy örülemmel(!)³¹ kaptam tisztelt lapját. Végtelenül örültem amikor megláttam, hogy Schreiber(?) kolléga uram olyan jó sikerrel letette a szigorlatot. Szívesen gratulálok! Én pedig most legnagyobb rész[b]en sehri-ramadannal foglalkozom, de tovább is olvasom a "Tefsiri-Taberi"-t, amelyet egy szarajevói könyvtárban megtaláltam.

Mély tisztelettel és szíves üdvözlettel híve,

[Potpis] Sikiric Šakir

III

Signatura:

Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ. Keleti Gyűjtemény (MTA KIK) GIL/39/08/09, Oglavak, 22. 06. 1917.

Pismo od 22. juna 1917. godine u kojem je Sikirić napisao da zbog očeve teške bolesti nije mogao ranije da se javi Goldziheru, iako je Budimpeštu napustio gotovo prije tri sedmice. U nastavku je ukazao na tešku situaciju u kojoj se nalazi zbog očeve bolesti i da uglavnom vrijeme provodi prateći doktore. Pismo se završava Sikirićevim pitanjem vezanim za zdravlje Goldzihera i njegove obitelji, te pozdravom.

³¹ U tekstu pisma iskorišten pogrešan izraz. Ispravna riječ *örömmel*.

Tekst pisma:

Oglavak, 1917. június hó[nap] 22-én

Méltóságos apám uram!

Nem sokára már három hete lesz, hogy elhagytam Budapestet. Az édes apám rettenetes betegsége volt annak az oka, hogy eddig Méltóságodnak nem írtam semmit. Most is nagyon beteg és nem csinálok semmi mást, hanem orvossal szaladok a városból haza és vissza. Igen kellemetlen időben élek. Nagyon kíváncsi vagyok a Méltóságodnak és az egész családjának egészségi állapotára.

Szíves üdvözzel maradok méltóságodnak alázatos szolgája.

[*Potpis*] Sikirić Šaćir

IV

Signatura:

Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ. Keleti Gyűjtemény (MTA KIK) GIL/39/08/10, Oglavak, 08. 07. 1917.

Pismo od 8. jula 1917. godine u kojem je Sikirić obavijestio Goldzihera da je primio njegovo pismo i da mu je zahvalan jer iskazuje interes. Sikirić je naveo da je bolest njegovog oca ozbiljna i da je gotovo nemoguće da stigne obaviti zadatke na polju znanosti koje je sebi postavio. Ipak, piše da će i pored toga nastojati prikupiti što više literature. Upoznao je Goldzihera da je u međuvremenu pronašao nekoliko natpisa i predaja koje se odnose na temu, te da u slučaju da se zdravlje njegovog oca popravi otići u muzej u Sarajevo kako bi potražio stvari korisne za temu kojom se bavi. Pismo završava izrazima poštovanja i pozdravom.

Tekst pisma:

[*Prva stranica*]

Oglavak, 1917. július hó[nap] 8.

19 Ramadan al-mubarak sene³²

Méltóságos Professzor Uram!

Néhány nappal ezelőtt kaptam a mélyen tisztelt levelét. Legmelegebb hálával tartozom Méltóságodnak olyan melegen kifejezett részvétel[é]ért

³² Napisano arapskim pismom.

irántam. Az edés(!)³³ apámnak betegsége most is olyan nehéz állapotban mint volt. Az én tudományos foglalkozásom a kitűzött feladatommal egyelőre majdnem lehetetlen, de mégis annyit amennyit csak lehet igyekezni fogok az anyagggyűjtésben.

[*Druga stranica*]

Mindamellettt addig a tárgyba vágó néhány feliratot és tradíciót találtam. Hogyha édes apámnak egészsége jobbra fog fordulni elmennék Szarajevóba az ottani múzeumban keresni az én szakomra vonatkozó dolgokat.

Mély fiai(!)³⁴ tisztelettel és szíves üdvözlettel maradok Méltóságodnak alá-
zatos szolgája

[*Potpis*] Sikirić Šaćir

V

Signatura:

Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ. Keleti Gyűjtemény (MTA KIK) GIL/39/08/11, Oglavak, 22. 07. 1917.

Pismo od 22. jula 1917. godine u kojem je Sikirić obavijestio Goldzihera da je nakon duge bolesti njegov otac preminuo. Pismo završava izrazima poštovanja i pozdravom.

Tekst pisma:

Oglavak, 1917. VII. 22.

Méltóságos tanár uram!

Az édesapám hosszú betegsége után tegnapelőtt meghalt.

Mély tisztelettel maradok alá-
zatos szolgája,

[*Potpis*] Sikirić Šaćir

³³ U tekstu pisma iskorišten pogrešan izraz. Ispravna riječ *édes*.

³⁴ U tekstu pisma iskorišten pogrešan izraz. Ispravna riječ *fiú*.

VI

Signatura:

Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ. Keleti Gyűjtemény (MTA KIK) GIL/39/08/08, Oglavak, 18. 08. 1917.

Pismo od 18. avgusta 1917. godine u kojem je Sikirić javio Goldziheru da je primio njegovo pismo prepuno očinske ljubavi i saučešća, te mu zahvaljuje na riječima utjehe i navodi da zbog očeve smrti nije bio prilici da odmah odgovori. Sikirić je napisao i da trenutno završava neke stvari kako kasnije iste ne bi ometale njegov studij u Budimpešti. Pismo završava izrazima poštovanja i pozdravom.

Tekst pisma:

Oglavak, 1917. VIII. 18.

Méltóságos Professzor uram!

Már régen kaptam az apai szeretettel és irántam mély részvételt(!)³⁵ megtelt levelét, >(…)< de az édesapám halála utáni dolgok eddig nem engedtek válaszolni. Nagyon szépen köszönöm a vigasztalását ilyen nehéz napjaimban. Most már én azzal foglalkozom, hogy elintézzem a dolgokat úgy, hogy ne bántsák az én budapesti stúdió[mo]mat.

Mély tisztelettel és szíves üdvözlettel maradok alázatos szolgája,

[Potpis] Sikirić Šaćir

VII

Signatura:

Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ. Keleti Gyűjtemény (MTA KIK) GIL/39/08/12, Oglavak, 15. 01. 1918.

Pismo od 15. januara 1918. godine u kojem je Sikirić obavijestio Goldzihera da bi mu već odavno pisao, ali da pošta nekoliko dana nije stizala u selo zbog velikog snijega. Upoznaje Goldzihera da je duže vremena boravio u Sarajevu i da je skupio dosta materijala za diplomski rad. Naveo je i da je ravnatelj šerijatske škole oduševljeno primio dar i da će Goldzihera s time upoznati u posebnom pismu. Napisao je da radi na svojoj tezi i da će u Budimpeštu doći oko 10. februara.

³⁵ U tekstu pisma iskorišten pogrešan izraz. Ispravna riječ *részvételt*.

Pismo završava izrazima poštovanja i pozdravom za Goldzihera i njegovu suprugu.

Tekst pisma:

[*Prva stranica*]

Oglavak, 1918. január 15-én

Méltóságos Professzor Uram!

Már régen írtam volna Méltóságodnak, de nagy hó miatt mi nálunk már napok óta nem jár a pósta(!)³⁶. Sokáig voltam Sarajevóban és ottan dolgozatom számára sok szép anyagot gyűjtöttem össze. A seriat-iskola igazgató úr legnagyobb örömmel és hálával fogadta az ajándékot, miről különben Méltóságodnak külön levelet fog írni. Én itten foglalkozom az én dolgozatommal és február 10-e körül jövek(!)³⁷ Budapestre.

[*Druga stranica*]

Legnagyobb tisztelettel maradok Méltóságodnak alázatos szolgája, Méltóságos Asszonynak csókolja a kezét(!)³⁸,

[*Potpis*] Sikirić Šakir

VIII

Signatura:

Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ. Keleti Gyűjtemény (MTA KIK) GIL/39/08/13, Oglavak, 28. 06. 1918.

Pismo od 28. juna 1918. godine u kojem je Sikirić obavijestio Goldzihera da je već odavno kući, ali da zbog porodičnih obaveza nije stigao da mu piše ranije. Napisao mu je da djela koja mu je preporučio za disertaciju nije uspio pronaći, ali da radi na svome zadatku i da se nada da će do kraja godine imati završenu disertaciju. U pismu se nalaze interesantni podaci poput onog da je život u Bosni jako težak i skup, a da je otežavajuća okolnost i snijeg koji je pao 24. juna od kojeg su stradali usjevi. Goldziheru je u ovom pismu javio i da je bio u Sarajevu gdje je razgovarao sa reisu-l-ulemom koji je preko Sikirića poslao pozdrave

³⁶ U tekstu pisma iskorišten pogrešan izraz. Ispravna riječ *posta*.

³⁷ U tekstu pisma iskorišten pogrešan izraz. Ispravna riječ *jövök*.

³⁸ U tekstu pisma iskorišten pogrešan izraz. Ispravna riječ *kezét*.

Goldziheru. Pismo završava izrazima poštovanja i pozdravom za Goldzihera i njegovu suprugu.

Tekst pisma:

[Prva stranica]

Oglavak, 1918. június 28-án

Méltóságos Tanár Úr!

Már régen érkeztem haza, de mivelhogy családi dolgokkal el voltam foglalva, mind mai napig Méltóságodnak nem tudtam írni. Azokat a munkákat, amelyeket méltóztatott nekem disszertációmhoz való olvasmányul ajánlani minden fáradozásom dacára, nem találtam. Mindazonáltal elég

[Druga stranica]

sokat foglalkozom a feladatommal és remélem, hogy új évre kész lesz a disszertációm.

Boszniában igen nehéz és drága az élet. Most június 24-én erősen havazott és a vetéseink óriási kárt szenvedtek. Szarajevóban voltam és a főtisztelendő Reisz-el-ulemával beszéltem. Méltóságodat szívélyesen üdvözli.

Sok fiai(!)³⁹ üdvözlettel maradok Méltóságodnak alázatos szolgája. Méltóságos

[Treća stranica]

Asszonyinak anyai kezét csókolja

[Potpis] Sikirić Šaćir

IX

Signatura:

Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ. Keleti Gyűjtemény (MTA KIK) GIL/39/08/14, Oglavak, 28. 07. 1918.

Pismo od 28. jula 1918. godine u kojem je Sikirić napisao Goldziheru da su prošla dva mjeseca od kada je stigao nazad u Bosnu. Izrazio je brigu, jer je dva puta pisao Goldziheru i nije dobio nikakav odgovor zbog čega je bio zabrinut za Goldziherovo i zdravlje njegove obitelji. Interesovao se za Goldziherovo stanje

³⁹ U tekstu pisma iskorišten pogrešan izraz. Ispravna riječ *fiúí*.

vjerujući da su ga zaokupirale obaveze u uredu dekana. Osim pozdrava, na kraju pisma Sikirić je naveo da radi i na disertaciji i da dobro napreduje, bez obzira na obiteljske obaveze koje ima.

Tekst pisma:

[Prva stranica]

Oglavak, 1918. július 28-án

Méltóságos Professzor Uram!

Pár nap múlva két hónapja lesz, hogy ide érkeztem. Ebben az időben már kétszer írtam Méltóságodnak és mivelhogy nem kaptam semmiféle hírt, úgy Méltóságod mint a tisztelt családja egészségéről bizonyos aggodalmaim támadtak; azért írom ezt a levelet. Mindennek előtt szeretném tudni Méltóságod hogy érzi magát? Nagyon könnyen

[Druga stranica]

elképzelhetem mennyi sok dolga lehet a dékánátusban.

Én amen[n]yit csak a családi dolgaim engednek, disszertációmmal foglalkozom és jól haladok előre.

Méltóságodnak alázatos szolgálja

[Potpis] Sikirić Šaćir

X

Signatura:

Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ. Keleti Gyűjtemény (MTA KIK) GIL/39/08/17, Oglavak, 03. 08. 1918.

Pismo od 3. avgusta 1918. godine u kojem se Sikirić zahvalio Goldziheru na diplomskom radu koji mu je poslao. Naveo je da spomenuti rad upravo čita i da je prije nekoliko dana Goldziheru poslao još jedno pismo. Pismo završava izrazima poštovanja.

Tekst pisma:

Oglavak, 1918. augusztus hó[nap] 3-án

Mélyen tisztelt professzor Úr!

Az elküldött értekezést megkaptam. Nagyon szépen köszönöm rám nézve olyan hasznos ajándékért. Éppen most olvasom. Pár nappal ezelőtt Méltóságodnak hosszú levelet küldtem.

Kiváló tisztelettel alázatos szolgája
[Potpis] Sikirić Šaćir

XI

Signatura:

Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ. Keleti Gyűjtemény (MTA KIK) GIL/39/08/15, Oglavak, 24. 08. 1918.

Pismo od 24. avgusta 1918. godine u kojem se Sikirić zahvalio Goldziheru na pismu i diplomatskom radu koji mu je poslao. Naveo je da spomenuti rad upravo čita i da je pronašao mnogo interesantnih i za sebe korisnih stvari. Upoznaje Goldzihera da dolazi u Budimpeštu čim započnu predavanja. Pismo završava izrazima poštovanja.

Tekst pisma:

Oglavak, 1918. augusztus 24-én

Mélyen tisztelt Tanár uram!

Tegnap kaptam tisztelt levelét. Az értekezés is megérkezett. Mindakettőért(!)⁴⁰ nagyon köszönöm[!]⁴¹ Sok érdekes és rám nézve hasznos dolgot találok az értekezésben. Éppen most olvasgatom. Mihelyet(!)⁴² kezdődnek az előadások Budapestre jövek(!)⁴³.

Kiváló tisztelettel maradok alázatos szolgája
[Potpis] Sikirić Šaćir

⁴⁰ U tekstu pisma neispravno napisano. Ispravno *Mind a kettőért*.

⁴¹ U originalu uzvičnik dopisan ispod riječi zbog nedostatka prostora u redu u kojem je riječ napisana.

⁴² U tekstu pisma iskorišten pogrešan izraz. Ispravna riječ *Mihelyt*.

⁴³ U tekstu pisma iskorišten pogrešan izraz. Ispravna riječ *jövök*.

XII

Signatura:

Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ. Keleti Gyűjtemény (MTA KIK) GIL/39/08/16, Oglavak, 25. 12. 1918.

Pismo od 25. decembra 1918. godine u kojem je Sikirić napisao Goldziheru da je nakon pet dana teškog putovanja jučer stigao kući. Također, naveo je da je prije polaska iz Pešte dolazio do Goldziherove kuće da ga posjeti, ali da ga nije pronašao. Pismo završava čestitkama za Novu godinu i praznike, te pozdravom i izrazima poštovanja.

Tekst pisma:

Oglavak, 1918. december 25-én

Méltóságos Professzor Úr!

Tegnap igen kellemetlen és 5 napig tartó utazás után végre haza érkeztem. Mielőtt Pestről elindultam felkerestem Méltóságodat, de otthon nem találtam. Az új évet gratulálom és kellemes ünnepeket kívánok!

Szíves üdvözlettel maradok alázatos szolgája

[Potpis] Sikirić Šaćir

XIII

Signatura:

Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ. Keleti Gyűjtemény (MTA KIK) GIL/39/08/04, Sarajevo, 15. 01. 1920.

Pismo od 15. januara 1920. godine u kojem je Sikirić napisao Goldziheru da je prošlo deset mjeseci od kada je napustio Budimpeštu, te da u tom periodu nije ništa čuo o Budimpešti i svojim prijateljima tamo. Dalje je naveo da je u ovdašnjim novinama pročitao mnogo loših vijesti vezanih za Mađarsku, ali da ne zna jesu li istiniti i da samo može nagađati o tome koliko je stanovništvo Budimpešte propatilo u kratkom vremenskom periodu. Tome je dodao da je mnogo razmišljao o Goldziheru i njegovoj obitelji, o uvjetima u kojima se nalaze, ali i da uz sve napore nije bilo mogućnosti da sazna neke informacije. Obradovala ga je informacija da je ponovo počela prometovati poštanska služba između Mađarske

i Jugoslavije, te da će biti u prilici da sazna informacije o dragim profesorima i prijateljima iz Budimpešte. Goldzihera je u nastavku pisma pitao za zdravlje, zdravlje obitelji, o zdravstvenim i prehrambenim uvjetima, te o novostima sa univerziteta. U drugom dijelu pisma Goldzihera je upoznao da je od dolaska u Bosnu u aprilu bio tri mjeseca u Oglavcima, da bi od sredine avgusta bio postavljen za učitelja arapskog i turskog jezika u Šerijatskoj školi u Sarajevu. Naveo je da od tog momenta predaje u Sarajevu i bavi se naukom, te da trenutno proučava djelo Ibn Halduna. Obavještava Goldzihera da u junu planira dolazak u Budimpeštu, kako bi polagao sveobuhvatni ispit, ali da nema podataka u kakvom je statusu njegova prijava, te moli Goldzihera ako bude u mogućnosti da provjeri i javi mu nešto po tom pitanju. Pismo završava s izrazima zahvalnosti i pozdravima Goldziheru i njegovoj obitelji.

Tekst pisma

[Prva stranica]

Szarajevó, 1920. január 15-én

Méltóságos Uram!

Már tíz [hónapja], hogy elhagytam Budapestet. Ebben a hosszú időben Budapestről és az ottani felejtethetlen és őszinte barátaimtól nem hallottam semmit. Az itteni sajtóban sok rossz hírt olvastam Magyarországról és nem tudom vajjon felelnek-e igazságnak? csak annyit sejthetek, hogy Budapest lakósága(!)⁴⁴ ebben aránylag rövid időben sok bajon esett át. Sokszor gondoltam Méltóságodra és családjára,

[Druga stranica]

milyen életet élnek és milyen körülmények között vannak? De hiába volt az egész gondom, mert nem tudtam semmiféle hírt szerezni az ottani állapotokról.

Pár nappal ezelőtt újságokban olvastam, hogy levélposta Magyarország és Jugoszlávia között kezd közlekedni. Milyen nagy és fontos eset számomra! Mégis hallani fogok valamit kedves tanár uramimról(!)⁴⁵ és más barátaimról(!)⁴⁶, akiket már régóta nem láttam.

Méltóságod hogy méltóztatik lenni? Kedves családjá hogy érzi

⁴⁴ U tekstu pisma iskorišten pogrešan izraz. Ispravna riječ *lakossága*.

⁴⁵ U tekstu pisma iskorišten pogrešan izraz. Ispravna riječ *uraimról*.

⁴⁶ U tekstu pisma iskorišten pogrešan izraz. Ispravna riječ *barátaimról*.

[*Treća stranica*]

magát? Milyenek az egészségügyi és élelmezési viszonyok? Mi újság az egyetemen?

Én, mint Méltóságod tudja, áprilisban jöttem Boszniába. Három hónapig Oglavakban voltam és augusztus hó közepe táján az itteni kormány kinevezett engem a seriat gimnázium arab és török nyelv tanárának. Attól kezdve Szarajevóban >(…)< tanítok és emellett tudománnyal foglalkozom. E napokban Ibn Khaldun munkáját tanulmányozom.

Júniusban szándékozom Budapestre

[*Četvrta stranica*]

jönni hogyha lehetne. Szeretnék szigorlatozni, de nem tudom mi van az én kérvényemmel, melyet, mint méltóztatik tudni, dékánátuson át magyar minisztériumba küldtem egy féléves beszámolás ügyében. Ámbár szégyenlem magam ezzel a saját ügyemmel Méltóságodat terhelni, mégis nagyon hálás leszek, ha ebben az ügyben a bölcsészeti dékánátustól valami felvilágosítást kaphatnék.

Méltóságodat és az egész családját szívélyesen üdvözöl örök hálával tartozója:

[*Potpis*] Sikirić Šakir

XIV

Signatura:

Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ. Keleti Gyűjtemény (MTA KIK) GIL/39/08/05, Sarajevo, 09. 05. 1920.

Pismo od 9. maja 1920. godine u kojem se Sikirić zahvalio Goldziheru na iskrenoj pomoći, te ga je upitao za njegovo i zdravlje njegove porodice. Upoznao ga je da je njegova disertacija na Eötvös Collegiumu i da je pisao pismo upravi Baron Eötvös Collegiuma da njegov kolega tamo spremi dokumentaciju kako bi Sikirić mogao pristupiti polaganju sveobuhvatnog ispita. Također, naveo je da u junu neće doći u Budimpeštu zbog obaveza na poslu i da će ispit moći polagati tek u septembru. Na kraju provjerava istinitost informacije da prof. Nemeth više nije na poziciji profesora turskog jezika na Univerzitetu, te napominje da je završio s čitanjem Ibn Haldunove Mukadime. Pismo završava s izrazima poštovanja i pozdravima.

Tekst pisma:

[Prva stranica]

Szarajevó, 1920. május 9-én

Méltóságos Tanár uram!

Április 14-én kelt levelét máma megkaptam. Nagy hálával tartozom olyan nagy és őszinte szívessége miatt. Méltóságod és a tisztelt családja hogyan érzi magát?

A disszertációm és az indexem ott van az Eötvös Collegiumban és azért éppen most írok egy levelet a B. Eötvös Collegium igazgatóságának, hogy egy ottani kollégám által a karnak átadja a szükséges példányokat és kérvényt. Most júniusban

[Druga stranica]

nem jöhetek szóbeli vizsgára azért, mert az én iskolámban az előadások csak június vége felé végződnek. Szeptemberig tehát kell várnom és akkor minden esetre jövek(!)⁴⁷ vizsgázni. Nem tudom, ki a török nyelv tanára mostan, mert azt hallottam, hogy Németh tanár úr már nem tanít.

Én jól érzem magam. Ibn Khaldun "Mukaddimáját" már befejeztem.

Mély tisztelettel és őszinte(?) üdvözlettel maradok alázatos szolgája

[Potpis] Šakir Sikiric

XV**Signatura:**

Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ. Keleti Gyűjtemény (MTA KIK) GIL/39/08/02, Sarajevo, 05. 10. 1920.

Pismo od 5. oktobra 1920. godine u kojem je Sikirić pisao o razlozima zbog kojih se šest mjeseci nije mogao javiti Goldziheru, pa ističe prekid poštanskih komunikacija i tromjesečni godišnji odmor u Oglavcima. U nastavku ga je Sikirić upitao za njegovu i zdravlje njegove obitelji, te za zdravstvene i prehrambene uvjete u Budimpešti. Sikirić je u ovom pismu naveo da je zadovoljan svojim poslom, da predaje i uči, te da je završio čitati Ibn Halduna i da je nakon toga počeo čitati alf layla wa-layla. Završio je sa čitanjem tog prvog toma i konstatirao je da se

⁴⁷ U tekstu pisma iskorišten pogrešan izraz. Ispravna riječ *jövök*.

radi o interesantnom štivu. Sikirić je napisao da posebnu pažnju prilikom čitanja posvećuje jezičkim idiosinkrazijama, hadisima, stihovima iz Kur'ana i običajima, te da vrši komparacije sa običajima iz srednjovjekovne Evrope. U tom smislu zatražio je i smjernice za dalja istraživanja od Goldzihera. Naveo je i da časopis "Der Islam" nije dobio iako je ponovio narudžbe, te da će maju doći da doktorira jer nije u prilici da prije toga dobije dopust. Pismo se završava pozdravom za Goldziherovu suprugu i sina, Bartonieka, Nemetha, Hellera i posebno Goldzihera.

Tekst pisma:

[Prva stranica]

Szarajevó, 1920. október 5-én

Méltóságos Tanár uram!

Hat hónapja már, hogy nem tudtam Méltóságodnak írni. Ennek először az az oka, hogy a postaközlekedés meg volt szakítva. Azonkívül több mint három hónapi vakációt faluban, Oglavakban töltöttem. Méltóságod és tisztelt családja hogyan érzi magát? Milyenek az egészségügyi és élelmezési állapotok?

Én sorsommal meg vagyok elégedve. Tanítok és tanulok. Ibn Khaldunt már befejeztem és mostan hozzá fogtam az *alf layla wa-layla*⁴⁸ olvasásához.

[Druga stranica]

Az első kötetét(!)⁴⁹ már átmentem. Nagyon érdekes munka. Olvasás közben nyelvi sajátságokat(?), haditeket, koránverseket és a munkában előforduló vitéz szokásokat kutatom. Különösen az utolsó momentum nagyon érdekes, mert az ottan található és a középkorban Európában uralkodó vitéz szokások között feltűnő hasonlóság mutatkozik. Talán mindkettő Elő-ázsiai(!)⁵⁰ született. Különben ebben a tekintetben Méltóságodtól szíves útbaigazításokat várok.

"Der Islam" című folyóiratot többszöri megrendelésem dacára

[Treceá stranica]

eddig nem kaptam. Májusban jövek(!)⁵¹ doktorálni, mert előbb nem kaphatok szabadságot.

Méltóságos asszonynak csókolom a kezét. Tisztelt fia urat, Bartoniek

⁴⁸ U originalu napisano arapskim pismom, na ovom mjestu stoji transkripcijski oblik.

⁴⁹ U tekstu pisma iskorišten pogrešan izraz. Ispravna riječ *kötetén*.

⁵⁰ U tekstu pisma gramatički pogrešno napisano. Ispravno *Elő-Ázsiában*.

⁵¹ U tekstu pisma iskorišten pogrešan izraz. Ispravna riječ *jövök*.

Méltóságos urat, Németh meg Heller tanár urakat különösen Méltóságodat szívélyesen üdvözöl tanítványa.

[Potpis] Sikirić Šaćir

XVI

Signatura:

Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ. Keleti Gyűjtemény (MTA KIK) GIL/39/08/03, Sarajevo, 12. 12. 1920.

Pismo od 20. decembra 1920. godine u kojem je Sikirić čestitao nadolazeću Novu godinu Goldziheru i njegovoj obitelji uz izraze zahvale.

Tekst pisma:

Szarajevó 1920. december 12-én

Méltóságos Tanár Uram!

A közellevő új évet gratulálom és Méltóságodnak meg az egész családjának sok szerencsét kíván örök hálával tartozója

[Potpis] Šaćir Sikirić

XVII

Signatura:

Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ. Keleti Gyűjtemény (MTA KIK) GIL/39/08/18, Sarajevo, 04. 05. 1921.

Pismo od 4. maja 1921. godine u kojem je Sikirić obavijestio Goldzihera da je trebao već davno otputovati u Budimpeštu kako bi obavio ispit, ali da u tome nije uspio jer su ga spriječili loš prevoz i obaveze u službi. Ipak, najavljuje dolazak u Budimpeštu početkom juna kako bi doktorirao. Naveo je da je pisao svome prijatelju dr. Pálu Lukcsicsu koji je njegovu disertaciju već predao na recenziju. Goldzihera je obavijestio u ovom pismu da će ispit iz semitske filologije polagati kao glavni predmet, dok će tursku lingvistiku i hrvatsku književnost polagati kao sporedne predmete. Izrazio je nadu da će profesori dopustiti takav način grupiranja. Pismo završava pozdravima Goldziheru i njegovoj obitelji, te sa izrazima poštovanja.

Tekst pisma:

Szarajevó, 1921. május 4-én

Méltóságos Tanár Uram!

Mint Méltóságod tudja régen kellett volna Budapestre jönnem(!)⁵² szigorlatozni. Rossz közlekedés és hivatalos dolgok megakadályoztak engem e szándékomban. Végre elhatároztam most június elején Budapestre jönni és doktorálni. Ebben az ügyben írtam egy ottani barátomnak dr. Lukcsics Pálnak (Eötvös Collegium tanára), aki már beadta bírálásra a doktori értekezésemet. Sémi philológia mint főtárgy és török nyelvészet meg horvát irodalom mint melléktárgyakból fogok vizsgázni. Remélem, hogy tisztelt tanári kar ezt a tárgycsoportosítást megengedi.

Mély tisztelettel és hálával maradok

Tisztelt családját alázatos szolgája

üdvözlöm.

[Potpis] Sikirić Šaćir

XVIII

Signatura:

Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ. Keleti Gyűjtemény (MTA KIK) GIL/39/08/19, Sarajevo, 04. 06. 1921.

Pismo od 4. juna 1921. godine u kojem je Sikirić čestitao Goldziheru 71. rođendan uz želju za puno sreće i dug život.

Tekst pisma

Szarajevó, 1921. június 4-én

Mélyen tisztelt Tanár Uram!

71. születésnapja alkalmából Méltóságodnak sok szerencsét és hosszú életet kíván tanítványa

[Potpis] Sikirić Šaćir

⁵² U tekstu pisma iskorišten pogrešan izraz. Ispravna riječ *jönnöm*.

XIX (Dopisnica)

Signatura:

Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ. Keleti Gyűjtemény (MTA KIK) GIL/39/08/01, Budimpešta, 22. 01. 1917.

Dopisnica od 22. januara 1917. godine u kojoj je Sikirić uz izraze poštovanja čestitao Goldziheru na nagradi koju je dobio.

Tekst dopisnice:

[*Prednja stranica sa podacima primaoca i pošiljaoca*]

Levelező-Lap

feladó: Sikirić Šaćir

Eötvös Collegium

Méltóságos

Goldziher Ignác

egyetemi tanár úrnak

Budapest VII.

Holló utca 4.

[*Tekst čestitke na poledini*]

Budapest 1917. június 22.

Szívem mélyéből gratulálom kitüntetését.

Alázatos szolgálja

[*Potpis*] Sikirić Šaćir

Summary

The Letters of Šaćir Sikirić to Ignaz Goldziher

After the death of Ignaz Goldziher, a corpus of over 13,000 letters from approximately 1,650 different correspondents was found in his legacy. This collection includes 18 letters and one postcard sent by Šaćir Sikirić, a student of Goldziher, over six years of study, from 1916 to 1921, to his mentor in Budapest. The letters discuss the challenges Sikirić faced during his studies in Budapest, the literature he read and was assigned to read, the work he carried out in Sarajevo, and general aspects of his everyday life. The letters are written in Hungarian. The paper provides the original texts in Hungarian along with detailed descriptions of the content in Bosnian. Although there is extensive literature dealing with the letters received by Ignaz Goldziher, the letters of Šaćir Sikirić have, as far as we know, not been previously published or utilized in academic research. The material presented here serves as a valuable source for studying various aspects of the historical period to which it belongs.

BIBLIOGRAFIJA

IZVORI

Neobjavljeni:

Gazi Husrev-begova biblioteka (GHB)

- Arhiv islamske zajednice (AIZ), fond: Ulema medžlis (UM)

Historijski arhiv Sarajevo (HAS)

- Glavni odbor muslimana za Bosnu i Hercegovinu (GOMBIH)

Mednyánszky Dénes Könyvtár és Levéltár (MDKL)

- Pismo Géze Bartonieka udruženju "Julián Egyesülete" za finansiranje studija Šaćira Sikirića. Budimpešta, 30. juni 1916, Kut. 35, Šif. 32/1916, dokument 52

Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ. Keleti Gyűjtemény (MTA KIK)

- GIL/39/08/01, 1-19.

ELTE Levéltár

- 8/l.3.80.
- 1/f-l.22.425

Internet izvori:

- https://real-ms.mtak.hu/view/collection/Goldziher_bequest.html
(zadnji puta pristupljeno: 1. jula 2024. godine).

LITERATURA

- Bavčić, U. 2003. *Merhamet (1913-2003)*. Sarajevo: Muslimansko dobrotvorno društvo "Merhamet".
- Becker, H-J. et al. 2024. Scholarly Correspondence: Mapping the DNA of Scholarship. An Introduction. In: *Building Bridges: Ignaz Goldziher and His Correspondents*, Leiden: Brill, 1-8.
- Bećirović, D. 2012. *Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini za vrijeme avno-jevske Jugoslavije: (1945-1953)*. Zagreb: Bošnjačka nacionalna zajednica za

Grad Zagreb i Zagrebačku županiju; Islamska zajednica u Hrvatskoj Medžlis Islamske zajednice Zagreb, Sarajevo: Institut za istoriju.

- Bušatlić, I. 2014. Dr. Šaćir Sikirić (1893-22. Septembar 1966) – utemeljitelj moderne bosanskohercegovačke orijentologije. *Znakovi vremena* 17 (64): 13-24.
- Buljina, H. 2019. *Empire, Nation, and the Islamic World: Bosnian Muslim Reformists between the Habsburg and Ottoman Empires, 1901-1914*. PhD thesis, Columbia University.
- Čehajić, Dž. 1986. *Derviški redovi u jugoslovenskim zemljama sa posebnim osvrtom na Bosnu i Hercegovinu*. Sarajevo: Orijentalni institut.
- Dietrich, J. 2013. Islamic Studies and Religious Reform. Ignaz Goldziher – A Crossroads of Judaism, Christianity and Islam. *Der Islam* 90, no. 1 (2013): 106-126.
- Dietrich, J. 2019. Ignaz Goldziher (1850-1921): Religious Reform and the Foundation of a Humanistic Discipline. *History of Humanities* 4 (2): 293-297.
- Duranović, A. 2010. Prva godina Prvog svjetskog rata: Džemaludin ef Čaušević nas stranicama "Sarajevskog lista". *Prilozi instituta za historiju* 39: 175-184.
- Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu. 1980. *Spomenica (1950–1980)*. Sarajevo: Filozofski fakultet.
- Garai, I. 2019. *An Elite Teacher Training Institute. The History of Eötvös József Collegium 1895-1950*. Budapest: ELTE Eötvös College.
- Grozdanić, S. 1967. In memoriam: Šaćir Sikirić. *Radovi Filozofskog fakulteta u Sarajevu* 4: 413–415.
- Harders, L. 2014. Legitimizing Biography: Critical Approaches to Biographical Research. *Bulletin of the German Historical Institute Washington, D.C.* 55: 49-56.
- Hasanbegović, Zlatko. 2001. O pokušajima donošenja Ustava Islamske vjerske zajednice u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj. *Časopis za suvremenu povijest* 33 (1): 75-89.
- Jahić, A. 2010. *Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini za vrijeme monarhističke Jugoslavije (1918-1941)*. Zagreb: Bošnjačka nacionalna zajednica za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju – Islamska zajednica u Hrvatskoj.
- M. H. 1966. Merhum profesor dr. Šaćir Sikirić. *Glasnik Vrhovnog islamskog starješinstva u SFRJ* 29 (11–12): 604-606.

- Maslo A. 2022. "Bistar, naobražen i čedan": Znanstveni put i razvoj Hamdije Kreševljakovića (1888–1959)": u: *Hamdija Kreševljaković, Nekrolozi*, Sarajevo: O.Z. Rekultura/ U.G. Videoarhiv, 7-41.
- Omerika, A. 2014. *Islam in Bosnien-Herzegowina und die Netzwerke der Jungmuslime (1918–1983)*. Balkanologische Veröffentlichungen Geschichte – Gesellschaft – Kultur Bd. 54. Wiesbaden: Harrasowitz.
- Rac, K. F. 2019. Arabic literature for the colonizer and the colonized Ignaz Goldziher and Hungary's eastern politics (1878–1918). *The Muslim Reception of European Orientalism: Reversing the Gaze*. Susannah Heschel, Umar Ryad (eds.), London and New York: Routledge, 80-102.
- Scheiber, A. (ed.). 1978. *Ignaz Goldziher: Tagebuch*. Leiden: E. J. Brill.
- Sikirić, Š. 1941. Tekija na Oglavku. *Gajret. Kalendar za godinu 1941*, 42-51.
- Simon, R. 1986. *Ignác Goldziher : His Life and Scholarship As Reflected in His Works and Correspondence*. Budapest, Leiden: Library of the Hungarian Academy of Sciences; E.J. Brill.
- Tamás, T. 2023. *Ignaz Goldziher as a Jewish Orientalist: Traditional Learning, Critical Scholarship, and Personal Piety*. Berlin, Boston: De Gruyter Oldenbourg, 2023.
- Traljić, M. 1967. Objavljeni radovi profesora rahm. dr. Šaćira Sikirića, (Povodom godišnjice smrti). *Glasnik Vrhovnog islamskog starješinstva u SFRJ* 30 (11–12): 545–548.
- Traljić, M. 1977. Prof. dr Šaćir Sikirić (Povodom desetogodišnjice smrti). *Takvim za godinu 1977*: 222–227.

PRILOZI

Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ, Keleti Gyűjtemény
(MTA KIK) GIL/39/08/07, Oglavak, 20. 07. 1916.

817 50003

Oglavak, 1916. július 20.

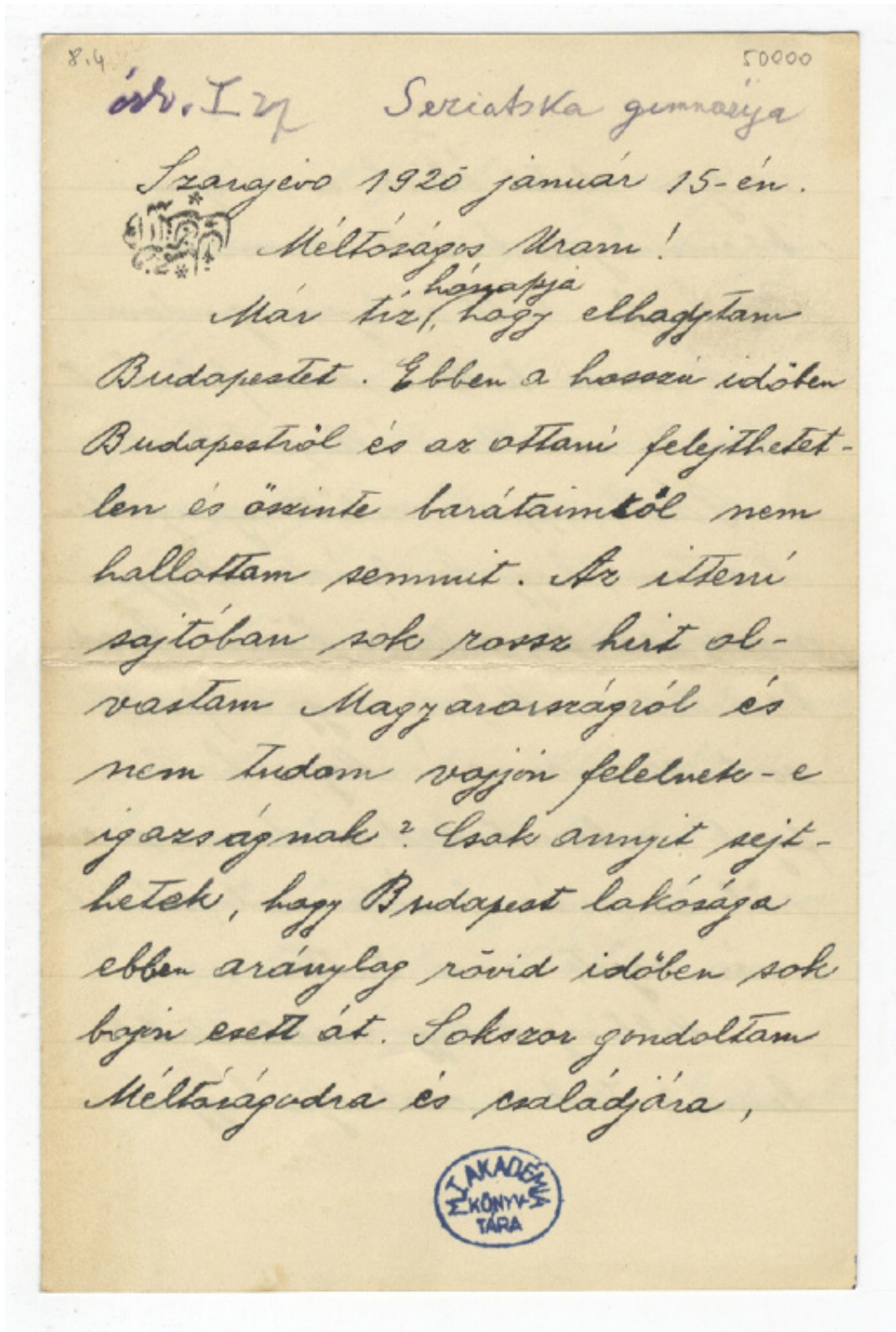
Méltóságos tanár úr!

Néhány nappal ezelőt nagy örüléssel kaptam tisztelt lapját. Végtelenül örültem mikor meg-
láttam, hogy Schreiber kollega
úram olyan jó sikerrel letette
a szigorlatot. Szívesen gratulálok!
En pedig most legnagyobb remen-
sekri-ramadan-nal foglalkozom
de tovább is olvasom a „Tefsiri-
Taberi-t”, amelyet egy szarajevói
könyvtárban megtaláltam.

Mely tisztelettel és szíves üdvözlé-
léllel

Sikirić Sakir

Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ. Keleti Gyűjtemény
(MTA KIK) GIL/39/08/04, Sarajevo, 15. 01. 1920.

miigen életet élnek és miigen
körülmények között vannak?

De hiába volt az egész gondom,
mert nem tudtam semmiféle hírt
szerezni az ottani állapotokról.

Fár nappal eselést nyiszáigokban
olvastam, hogy levélpostá Magyar-
ország és Jugoszlávia között kezd
közlekedni. Miigen nagy és fontos
eset számomra! Mégis hallani
fogok valamit kedves tanár uraim
ról és más barátaimról, akiket
már régóta nem láttam.

Méltóságod hogy méltosztatik
lemni? Kedves családja hogy éri

magát? Miigenek az egészségügyi
és életmódi viszonyok? Mi nyiszáig
az egyetemen?

En, mint Méltóságod tudja,
áprilisban jöttem Boszniába. Három
hónapig Aglavakban voltam és
augusztus hó közepe táján az
ittani kormány kinevezett engem
a seriat-gimnázium arab és török
nyelv tanárának. Attól kezdve
Szarajevóban ~~szarajevóban~~ tanítok és
amellétt tudománygal foglalkozom.
E napokban Ibrü-Chaldun munká-
ját tanulmányozom.

Juniusban szándékozom Budapestre

jönni hozzá lehetne. Szeretnék
 szigorlatosni, de nem tudom mi
 van az én kérvényemmel, nehet,
 mint méltosztatuk tudni, deká-
 nátsom át magyar miniszteriumba
 küldtem egy félévi beszámoló ügy-
 ben. Amikor mégynkem magam
 ezrel a saját ügyemmel Méltó-
 ságotat terhelni, mégis nagyon
 hálás leszek, ha ebben az ügyben
 a bölcsészethari dekáánátsától velem
 mi felvilágosítást kaphatnék.

Méltóságodat és az egész család-
 ját szívveljesen indvöröl örök
 hálával tartozója:

Sikirić Laker

